

Βασίλειος Α. Κωνσταντινόπουλος **Καθηγητής Πανεπιστημίου**

Για ποιά γαλάζια πατρίδα μιλάτε κε Ερντογάν;

Η πρόσφατη δημοσίευση του χάρτη της γαλάζιας πατρίδας στον τουρκικό τύπο δεν έπεσε ως κεραυνός εν αιθρία, αφού ο Ερντογάν συνηθίζει να προειδοποιεί για την ατζέντα που ακολουθεί στις γεωπολιτικές του σχέσεις και, ως συνήθως, εμείς πάλι αιφνιδιαστήκαμε και επανενεργοποιήσαμε τη διπλωματία μας με φρούδες ελπίδες, ότι δηλαδή θα πειθαναγκάσουμε τη Γερμανία, Ιταλία και Ισπανία να αναπροσανατολίσουν την πολιτική τους που από χρόνια έχουν παγιώσει με την Τουρκία. Αποτελεί απόδειξη μείζονος αφέλειας και η φευγαλέα ακόμα σκέψη, ότι μπορεί να έχει περιθώριο επιτυχίας ένα τέτοιο διάβημα. Για τον απλούστατο λόγο ότι οι σχέσεις των κρατών βασίζονται κυρίως επί του συμφέροντος και όχι επί των αφηρημένων ιδεών, της ειρήνης, του διεθνούς δικαίου και της εθνικής αξιοπρέπειας, τις οποίες εμείς βέβαια προωθούμε και στις οποίες υποτίθεται ότι εδράζεται ο δυτικός πολιτισμός.

Ο χάρτης όμως της γαλάζιας πατρίδας απέδειξε περίτρανα:

α. Τη χιτλερικής επινόησης αντίληψη του κου Ερντογάν περί Lebensraum (=ζωτικού χώρου).

β. Την κονιορτοποίηση του ιδεολογήματος των εξωτερικών ευρωπαϊκών συνόρων. Πραγματικά ούτε ένας Ευρωπαίος δεν διαμαρτυρήθηκε για την κατάφορη παραβίαση των ευρωπαϊκών συνόρων που συνιστά ο τουρκικός αυτός χάρτης, τον οποίον, δεν πρέπει να υπάρχει αμφιβολία, ότι η Τουρκία όσον ούπω θα εφαρμόσει. Και ο λόγος είναι απλός· κανείς Ευρωπαίος δεν πιστεύει στη θεωρία των ευρωπαϊκών εξωτερικών συνόρων. Όπως τα ολλανδικά θαλάσσια ύδατα είναι για τους Ολλανδούς αποκλειστικά ολλανδικά, τα γερμανικά αποκλειστικά γερμανικά και σε περίπτωση παραβίασής τους θα αντιμετώπιζαν τον εισβολέα μόνοι τους, έτσι και τα ελληνικά οι Ευρωπαίοι τα αισθάνονται ως ελληνικά και επομένως η ευθύνη της υπεράσπισής τους βαραίνει αποκλειστικά την Ελλάδα, στην κυριαρχία της οποίας ανήκουν. Αν πραγματικά ίσχυε η θεωρία των εξωτερικών ευρωπαϊκών συνόρων, έπρεπε η Ευρωπαϊκή Ένωση να καταγγείλει την Τουρκία για επεκτατική πολιτική σε βάρος της. Αντίθετα, μεγάλες χώρες μέλη της ΕΕ βλέπουν το γεγονός ως ευκαιρία πώλησης νέων αμυντικών συστημάτων και πηγή νέου πλουτισμού. Είναι αφελές τουλάχιστον να βαυκαλίζεται κανείς με την ιδέα ότι οι μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες (Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία κ.ά.) θα αναστείλουν καθοριστικά τις αμυντικές τους συναλλαγές με την Τουρκία για χάρη της Ελλάδας. Η απάντηση της Γερμανίας επί του θέματος είναι χαρακτηριστική. Επομένως, ούτε η ΕΕ, οι ΗΠΑ και πολλώ μάλλον το ΝΑΤΟ μπορούν να λειτουργήσουν ως ανασχετικός παράγοντας στον νεοοθωμανικό ιμπεριαλισμό.

Ωστόσο, τουλάχιστον οι Ευρωπαίοι γνωρίζουν πολύ καλά, σε αντίθεση με τον κο Ερντογάν, που σκοπίμως αποσιωπά ή πραγματικά αγνοεί, ότι η θάλασσα αυτή με τα νησιά που περιλαμβάνει, καθώς και η απέναντι ιωνική ακτή αποτελούν πραγματικά τη βάση του ευρωπαϊκού πνεύματος. Εδώ γεννήθηκε η επική ποίηση, εδώ εμφανίστηκε η λυρική ποίηση, εδώ θεμελιώθηκε η φυσική φιλοσοφία, που έθεσε τις

βάσεις της επιστημονικής σκέψης. Εδώ ανδρώθηκαν οι πρώτοι ποιητές και διανοούμενοι της Ευρώπης, ο Όμηρος, ο Αλκαίος, ο Αρίωνας, ο Πυθαγόρας, ο Ηρόδοτος, ο Ιπποκράτης και πολλοί άλλοι που άνοιξαν νέους δρόμους στην ανθρώπινη σκέψη. Και επειδή ο νεοσθωμανικός ιμπεριαλισμός εποφθαλμιά ολόκληρη την Ελλάδα με τους Ευρωπαίους να παρακολουθούν με ένοχη σιωπή τις εξελίξεις, οφείλουμε να τους θυμίσουμε τα εξής: Εδώ λειτούργησαν τα δύο αρχαιότερα Πανεπιστήμια του κόσμου, η Ακαδημία του Πλάτωνα και το Λύκειο του Αριστοτέλη, εδώ καλλιεργήθηκε η σοφιστική διάνοηση, η καθιέρωση των ηθικών αξιών από τον Σωκράτη, η ανάλυση των διεθνών σχέσεων από τον Θουκυδίδη, η διεκτραγώδηση των ανθρωπίνων παθών από τους τραγικούς, η δημοκρατία από τον Κλεισθένη, η πατριωτική ιδεολογία από τον Περικλή, η δύναμη του λόγου από τους ρήτορες. Επιτρέπεται εδώ να θυμίσω την Πανελλήνια Ιδέα του Ισοκράτη, ο οποίος καλούσε σε ένωση όλους τους Έλληνες κατά της εξ Ανατολών απειλής. Η ίδια πατριωτική πρόσκληση ισχύει και σήμερα σε όλους τους Έλληνες, ανεξαρτήτως τόπου διαμονής (Ελλάδα, Κύπρο, εξωτερικό). Από εδώ επίσης, εμφορούμενος από το πνεύμα αυτό, ο Αλέξανδρος μετέφερε τη δάδα του πολιτισμού στα βόρεια της Ανατολής. Εδώ επίσης η Ρώμη υπό την επίδραση του ελληνικού πολιτισμού μεταμορφώθηκε σε δύναμη που εκπολίτισε ολόκληρη την Ευρώπη. Οφείλουν οι Ευρωπαίοι να γνωρίζουν αυτό που ο μεγάλος φιλόλογος και διανοητής του 20ού αιώνα, Bruno Snell, στο περίφημο βιβλίο του *Die Entdeckung des Geistes* (=Η Ανακάλυψη του Πνεύματος) διακηρύσσει:

Το ευρωπαϊκό πνεύμα αρχίζει με τους Έλληνες. Αυτοί ανακάλυψαν το πνεύμα. Αλλά, όταν λέμε οι Έλληνες ανακάλυψαν το πνεύμα, δεν είναι το ίδιο σαν να λέμε ο Κολόμβος ανακάλυψε την Αμερική. Για τον απλούστατο λόγο ότι η Αμερική προϋπήρχε του Κολόμβου, ενώ το πνεύμα δεν προϋπήρξε των Ελλήνων.

Επομένως, κε Ερντογάν, για ποιά γαλάζια πατρίδα μιλάτε; Τι έχετε να αντιτάξετε εσείς απέναντι στα επιτεύγματα αυτής της πατρίδας; Αυτή η γαλάζια πατρίδα είναι ελληνική, αλλά ταυτόχρονα ανήκει στην παγκόσμια σκέψη, ανήκει στον παγκόσμιο πολιτισμό, που βασίζεται στις ιδέες της ειρηνικής συνύπαρξης, της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δικαιοσύνης, της δημοκρατίας, ιδέες που εσείς ούτε δημιουργήσατε ως λαός ούτε και αποδεχθήκατε, αλλά αντίθετα διαπρέψατε σε σφαγές και ωμότητες, τις οποίες μπορεί να διαπιστώσει κανείς διαβάζοντας το βιβλίο του αμερικανού πρεσβευτή, George Horton, *The Blight of Asia* (=Η Μάστιγα της Ασίας). Λάθος μας μπορεί να χαρακτηριστεί το γεγονός ότι εμείς δυστυχώς ξεχάσαμε πολύ γρήγορα τις χαμένες πατρίδες, τις οποίες έπρεπε με πρόταση του Υπουργείου Πολιτισμού να διατηρήσουμε στη μνήμη με την ίδρυση ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων και Σχολών υπό την αιγίδα της ΕΕ.

Η πομπώδης φρασεολογία σας συνιστά ύβριν χιτλερικού τύπου και να είσθε βέβαιος ότι την ύβρη αυτή θα ακολουθήσει η νέμεσις, όπως ακριβώς συνέβη και σε όλους τους εξ Ανατολών εισβολείς.